

DE LA HISTÒRIA

DUET LITERARI

“JA ARRIBEN! JA SÓN AQUÍ!!”

Romi Porredon Capdevila

Arevrec s’ha llevat, un cop més, espessa i avorrida. Res no altera el ritme d’aquesta capital de comarca que necessita com el pa algun cop de màgia per sortir de l’ensopiment que la tenalla de fa temps. La monotonia regna arreu: el cel encalitat no deixa traslluir el sol pesant d’agost que prou fa intents de treure el cap, domina per tot una xafogor anguniosa, inquietant; els carrers es troben més solitaris que de costum, les mestresses amb la mirada esmaperduda es disposen a enfilars els passos acostumats cap a la compra ordinària, als bancs del passeig els avis, gansoners i inofensius, gargotegen batalletes viscudes de l’avior... La ciutat sembla narcotitzada, la vida hi és insubstancial.

Avui la Tereseta ha passat mala nit i, tot just llevar-se, comprova que el neguit li ha deixat marca en el seu dedins. Es nota una bola estranya al bell mig de l’estómac que la deixa ben preocupada. Al llarg del matí prova de tot: primer amb la respiració, ara alentida, ara apressada, però la bola pertorbadora no es redueix gens, ans al contrari; després ho intenta amb massatges, que tampoc ajuden ni una mica a alleujar-li les molèsties que s’apoderen del seu cos ara ja molt

espantat. Arrossegant-se com pot, arriba a la cuina i ho intenta amb infusions d’herbes remeieres que encara guarda com a record de l’àvia: marialluïsa amb menta, camamil·la amb anís estrellat i un pessic de fonoll..., però tampoc les barreges aromàtiques de la terra segarrenca li fan cap mena d’efecte. La por s’apropia de la Tereseta, que no para d’especular possibilitats que puguin donar raons del seu mal inexplicable.

Tot d’una aferra amb força aquella bola estomacal que la mortifica i li sembla que el dolor disminueix. La respiració recupera normalitat. Són ja les sis de la tarda i és aquí quan es decideix a sortir al carrer per veure si troba una mà amiga que li doni la solució al seu problema. A la plaça santa Anna, s’ensopega amb la Maria, la veïna del 2n, 1a, que li diu que això són coses que passen, que tan aviat arriben com se’n van; un xic més amunt, davant de la universitat, el professor de Física que havia tingut a segon de batxillerat se l’escolta amb atenció enfervorida i finalment li prescriu de fer salts durant una hora i així la bola anirà baixant fins a sortir del cos. La Tereseta, entotsolada amb la insòlita proposta de l’antic professor, arriba a Sant Antoni

i no se n'adona que ja és a dins a la penombra de l'església. Potser aquell silenci, aquella pau que s'hi respira, la poden ajudar a apaivagar tots els seus mals. Al cap d'una estona, constata que, maquinalement, ha arribat al brollador on hi troba aquell amic que sempre li ha fet peça, i quan la Tereseta li explica el fet, aquell, com qui sentís ploure, li comença a explicar mil coses de la seva vida sense fer cas dels intents de la pobra noia que mira d'intervenir sense èxit en aquell interminable monòleg de l'altre. Sola i pansida, s'encamina cap a l'estació de ferrocarril. Un cop allí, la Tereseta està a punt de deixar-se vèncer. Però tot d'una, de lluny, li arriba una música d'havanera que la fa estremir i emocionar. A aquella tonada encisadora que la transporta al món feliç de la infantesa, s'hi afegeixen els crits enjogassats de la canalla: "Ja arriben! Ja són aquí!!"

La Tereseta alça el cap i veu meravellada la corrua de gent amb cara alegre, presa per l'entusiasme i la il·lusió d'aquell moment màgic i, endemig, hi endevina la filera dels ruquets abillats de festa grossa, presumint dels guarniments, fent gala de ser els portadors de l'aigua miraculosa. Una visió quimèrica i fantàstica. La Tereseta no respira, arravatada per la màgia del moment, desclou la mà que premia el seu estómac, arrenca en plors i se li encomana el riure i l'encanteri, i embadalida s'afegeix a la desfilada i vola enlaire, canta i balla, riu i plora... El cel és d'un blau intens i sense núvols, la marinada comença a bufar acariciadora i els carrers atapeïts de gent aspectant se sumen a la joia. Tot ha canviat en l'ànim de la Tereseta. De cop i volta, un vailet eixorivit li ofereix un tragueta d'aigua del càntir de cristall que pren amb cura, la bola ni tan sols és en el record i, de sobte,

quan ja ha begut i es gira enrere per mirar la cua d'aquella processó que l'embruixa seductora, de lluny albira l'últim ruquet des d'on sant Magí, amb posat murri, li està picant l'ullet.

[relat inspirat en el conte
El desert de Pere Calders]

I el miracle es repeteix cada any. Els ceriverins ens deixem atrapar pel món de la il·lusió i del fantàstic, gràcies a la màgia de la festa més bonica i popular del nostre poble, que arriba puntual a la vesprada del 18 d'agost. Vet aquí la importància del misteri, de la ficció, de les il·lusions... per tal de foragitar les pors, la soledat, la incomunicació i allunyar-nos de l'avorriment i de la quotidianitat que ens aclapara. Aquest és el món del realisme màgic d'un dels nostres contistes més excel·sos: Pere Calders. La seva narrativa es caracteritza pel to fantasiós, irònic i humorístic, i alhora tendre, amb històries que sovint parteixen de fets reals, banals i quotidians, però que ell, amb agudesia i mestria, hi introdueix tot un seguit d'elements irrealment i insòlits que ens fan descobrir un món alternatiu, aquella realitat oculta que s'amaga sota la realitat lògica que a voltes ens encadena.

Any 2012: centenari d'un triplet excepcional

Pere Calders junt amb Joan Sales i Avel·lí Artís Gener (més conegut pel sobrenom *Tísner*) són nascuts tots tres l'any 1912 i celebren enguany el centenari del seu naixement. Per aquest motiu, el govern de la Generalitat i l'Ajuntament de Barcelona han endegat tot un any literari magnífic, *L'any Sales, Calders i Tísner*, replet d'activitats diverses adreçades al gran públic, però que a la vegada

ANY SALES CALDERS TÍSNER 1912/2012

ANY SALES CALDERS TÍSNER 1912/2012

SALES CALDERS TÍSNER

www.salescalderstisner.cat

Ajuntament
de Barcelona

Generalitat
de Catalunya

contempla que els especialistes puguin contribuir a l'estudi d'aquests tres grans autors.

Autors ben diferents, però tots tres excepcionals, constitueixen l'exemple de tota una generació marcada inexorablement per la guerra. Tots tres van lluitar en l'exèrcit de la República, tots tres van viure el seu exili a Mèxic i van patir les conseqüències de la derrota, que van reflectir literàriament en els seus llibres: *Unitats de xoc* de Pere Calders que es publica el 1938 –la guerra des de la guerra-, *556 Brigada mixta* de Tísner del 1945, escrit com ell mateix diu en el pròleg “amb les ferides obertes”, i *Incerta glòria* de Joan Sales, excel·lent novel·la publicada el 1956. Tres obres que fan

l'esforç per fer dicible l'indicible, que esdevenen exemple paradigmàtic de la fluctuació entre el silenci i el testimoni: la literatura com a forma de la memòria, personal i col·lectiva. Tres obres, doncs, que són a més una mostra formidable de literatura del compromís.

Autors que comparteixen també un final d'etapa comú: el retorn a casa, a Catalunya, que va produir-se escalonadament, el 1948, Sales, el 1962, Calders i el 1965, Tísner. Vides paral·leles que concorren “entre la nit i la boira”. La nit de la guerra i la boira de l'exili.

Amb *L'any Sales, Calders, Tísner*, tenim una oportunitat magnífica de rellegir i descobrir aquest triplet excepcional.